

T. C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-1568 /2233

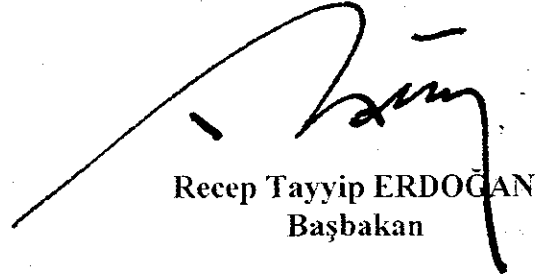
20/5 /2008

Konu : Kanun Tasarısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milli Eğitim Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 5/5/2008 tarihinde kararlaştırılan "Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

EKİ :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe			
Bas Komisyon	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor			
Tarih:	26	Mayıs	2008	F.No: 1/591
Md.Y.	Müdür	D.Bşk.	G.Spk.Y.	Gen.Spk.
J	J	J	J	J
BAŞKAN				

GENEL GEREKÇE

Yeni kurulan Devlet üniversitelerinin kadrolarında yeterli öğretim üyesinin bulunmaması halinde, 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 13 üncü maddesinin yürürlükte olan (a) fıkrasının birinci paragrafındaki rektör seçimine ilişkin hükümlerinin uygulama imkanı bulunmamaktadır. Bu nedenle, uygulamada yeni kurulan Devlet üniversitelerine ilişkin kuruluş kanunlarında geçici maddelere yer verilerek bu boşluğun doldurulması yönüne gidilmiştir. Ancak, yeni bazı Devlet üniversitelerinin kuruluşuna dair 1/3/2006 tarihli ve 5467 sayılı Kanunun kurulan yeni üniversitelerde kurucu rektörün atanmasına ilişkin usul hükümlerini içeren geçici maddesinin Anayasaya uygunluğu sorunu nedeniyle; yeni kurulan Devlet üniversitelerine rektör atanmasına ilişkin usulün kalıcı bir şekilde düzenlenmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Keza, Yükseköğretim Kurulu tarafından 2547 sayılı Kanuna istinaden çıkarılan ve öğretim üyeliğine yükseltme ve atamaya ilişkin koşulları belirleyen yönetmelik hükümlerinin 2547 sayılı Kanun hükümleriyle arasında uyum bulunmaması nedeniyle ortaya çıkan sorunları gidermek amacıyla, öğretim üyeliğine yükseltme ve atamalarla ilgili olarak asgari ölçütlerin kanunla belirlenmesine ve üniversitelerin de gelişmişlik düzeylerini dikkate almak suretiyle ek ölçütler belirlenmesine imkan tanımak amacıyla, 2547 sayılı Kanunun öğretim üyeliğine yükseltme ve atamalara ilişkin hükümler içeren maddelerinde değişiklik yapılması gereği ortaya çıkmıştır.

Anayasamızın 124 üncü maddesi hükmü dolayısıyla, 2547 sayılı Kanunun ilgili maddelerinde değişiklik yapılarak, başta öğretim üyeliğine yükseltme ve atamaya ilişkin esas ve usulleri belirleyen yönetmelikler olmak üzere yükseköğretimle ilgili yönetmeliklerin kamu tüzel kişiliğini haiz Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılmasının sağlanması gerekmektedir.

Tasarı bu amaçla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Yeni kurulan Devlet üniversitelerinde rektör atamasına ilişkin olarak mevzuatta mevcut olan yasal boşluğun giderilmesi amacıyla, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 13 üncü maddesinin yürürlükte olan (a) fıkrasının birinci paragrafında değişiklik yapılmıştır. Yapılan düzenlemede, rektör atamasına ilişkin süreçteki seçimlerin bir sonraki kurul veya makam tarafından yapılacak seçimle ilgili olarak sadece adayların sayısının sınırlanması işlevini icra ettiği vurgulanmıştır. Bu suretle, Anayasanın 104 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde yer alan Cumhurbaşkanının “Üniversite rektörlerini seçmek” görev ve yetkisine açıklık getirilmiş olmaktadır.

MADDE 2- Madde ile, üniversitelerin gelişmişlik düzeyi itibarıyla yardımcı doçentlik kadrosuna atanabilmek için 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 23 üncü maddesinde aranan asgari şartların yanında ek koşulların da aranabilmesine imkan tanınmıştır. Ancak, bu ek koşulların Yükseköğretim Kurulunun onayı alınmak suretiyle, münhasıran bilimsel kaliteyi artırmak amacıyla yönelik olarak, bilim disiplinleri arasındaki farklılıklar göz önünde bulundurularak belirlenmesi ve ayrıca, objektif ve denetlenebilir nitelikte olması gerekmektedir.

MADDE 3- 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 24 üncü maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle, doçentlik sınavına girmek için başvuruda bulunan kişilerde aranan koşulların yeknesaklaştırılması hedeflenmiştir. Bu düzenlemeye göre, doçentlik başvurusunda bulunan kişilerin Üniversitelerarası Kurulun her bir bilim disiplininin özelliklerini dikkate alarak belirteceği görüş çerçevesinde Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikte belirtilen şartları taşıyan özgün bilimsel yayın ve çalışmalar yapmış olması ve ayrıca, Yükseköğretim Kurulunun belirleyeceği kıstaslar çerçevesinde yapılan merkezi yabancı dil sınavında başarılı olunması gerekmektedir. Bu suretle, Anayasamızın 124 üncü maddesi hükmü dolayısıyla doçentlik sınavına ilişkin esas ve usulleri belirleyen yönetmeliğin kamu tüzel kişiliğini haiz Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılması sağlanmış olacaktır.

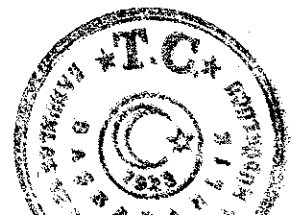
Yapılan düzenlemede ayrıca, doçentlik sınav jürisinin oluşturulmasına ve jürinin görevlerine ilişkin esaslar da belirlenmiştir.

MADDE 4- 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 25 inci maddesinde yapılan değişiklikle, doçentlik kadrolarına ilişkin “devamlı ve kısmî statü” ayırımı kaldırılmaktadır. Keza, üniversitelerin gelişmişlik düzeyi itibarıyla doçentlik kadrosuna atanabilmek için ek koşullar arayabilmesine imkan tanınmıştır.

MADDE 5- 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 26 ncı maddesinde profesörlüğe yükseltilecek atamaya ilişkin esas ve usuller yeniden düzenlenmiştir. Bu düzenlemede, üniversitelerin gelişmişlik düzeyi itibarıyla profesörlük kadrosuna atanabilmek için 26 ncı maddede aranan asgari şartların yanında ek koşullar aranabilecektir.

2547 sayılı Kanuna eklenen geçici maddede geçiş hükümlerine yer verilmiş ayrıca, 2547 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinde öğretim üyeleri için öngörülen emeklilik yaşının, yeni kurulan Devlet üniversitelerinde görev almaları şartıyla 31 Aralık 2015 tarihine kadar, yetmişiki yaşın doldurulduğu tarih olarak uygulanması hükme bağlanmıştır.

MADDE 6- Yürürlük ve yürütme maddesidir.

YÜKSEKÖĞRETİM KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 13 üncü maddesinin (a) fıkrasının birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Devlet üniversitelerinde rektör, profesör akademik unvanına sahip kişiler arasından görevdeki rektörün çağrısı ile toplanacak üniversite öğretim üyeleri tarafından seçilecek adaylar arasından Cumhurbaşkanınca atanır. Rektörün görev süresi 4 yıldır. Süresi sona erenler aynı yöntemle yeniden atanabilirler. Ancak iki dönemden fazla rektörlük yapılamaz. Rektör, üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü tüzel kişiliğini temsil eder. Rektör aday seçimleri gizli oyla yapılır. Oy veren her öğretim üyesi oy pusulasına yalnız bir isim yazabilir. Birinci toplantıda öğretim üyelerinin en az yarısının hazır bulunması şarttır. Bu sağlanamadığı takdirde toplantı 48 saat ertelenir ve nisap aranmaksızın seçime geçilir. Bu toplantıda en çok oy alan altı kişi aday olarak seçilmiş sayılır. Yükseköğretim Genel Kurulunun bu adaylar arasından seçeceği üç kişi Cumhurbaşkanlığına sunulur. Cumhurbaşkanı, bunlar arasından birini seçer ve rektör olarak atar. Yeni kurulan üniversitelere rektör aday olarak başvuran profesörler arasından Yükseköğretim Genel Kurulunun seçeceği üç aday Cumhurbaşkanlığına sunulur. Cumhurbaşkanı, bunlar arasından birini seçer ve rektör olarak atar. Vakıflarca kurulan üniversitelerde rektör adaylarının seçimi ve rektörün atanması ilgili mütevellî heyet tarafından yapılır.”

MADDE 2- 2547 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin mülga (c) fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“c. Üniversiteler, yardımcı doçentlik kadrosuna atama için bu maddede aranan asgari koşulların yanında, Yükseköğretim Kurulunun onayını almak suretiyle, münhasıran bilimsel kaliteyi artırmak amacıyla yönelik olarak, bilim disiplinleri arasındaki farklılıkları da göz önünde bulundurarak, objektif ve denetlenebilir nitelikte ek koşullar belirleyebilirler.”

MADDE 3- 2547 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 24- a. Doçentlik sınavı, Üniversitelerarası Kurulca yılda bir kere açılır.

Aşağıdaki şartları haiz adaylar, Üniversitelerarası Kurulun tespit edeceği tarihe kadar, Üniversitelerarası Kurula gerekli belge ve yayınlar ile birlikte başlıca bilim dalı ile uzmanlık ve araştırma konularını da bildirerek başvururlar.

b. Doçentlik sınavına başvurabilmek için, aşağıdaki şartlar aranır:

(1) Bir lisans diploması aldıktan sonra, doktora veya tıpta uzmanlık unvanını veya Üniversitelerarası Kurulun önerisi üzerine Yükseköğretim Kurulunca tespit edilen belli sanat dallarının birinde yeterlik kazanmış olmak.

(2) Üniversitelerarası Kurulun her bir bilim disiplininin özelliklerini dikkate alarak belirteceği görüş çerçevesinde Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikte belirtilen şartları taşıyan özgün bilimsel yayın ve çalışmalar yapmak.

(3) Yükseköğretim Kurulunun belirlediği kıstaslar çerçevesinde yapılan merkezi yabancı dil sınavında başarılı olmak. Bu sınavın, adayın bilim dalı ile ilgili olması şartı aranmaz. Bilim alanı bir yabancı dille ilgili olanlar bu sınavı başka bir yabancı dilde vermek zorundadırlar.

c. Üniversitelerarası Kurul, adayın başvurduğu bilim veya sanat dalından beş kişilik bir jüri ve bu jüri için iki yedek üye tespit eder. İlgili bilim veya sanat dalında yeterli öğretim üyesinin bulunmaması halinde, jüri üç üye ile teşkil edilebilir.

Doçentlik sınav jürisinde yer alan asıl ve yedek üyeler, adayın akademik çalışmalarının her birini değerlendirerek hazırladıkları ayrıntılı ve gerekçeli kişisel raporlarını Üniversitelerarası Kurula gönderirler. Asıl üyelerin hukuken geçerli bir mazerete dayalı olarak raporunu verememesi halinde, yedek üyelerin raporları, sırasına göre değerlendirmeye esas alınır. Değerlendirmeye esas alınan bu raporların birer örneği, eser incelemesi sonucuna ilişkin bildirim yazısı ile birlikte adaya gönderilir.

Eser incelemesinde başarılı bulunan aday, doçentlik sınav jürisi tarafından, sözlü sınava tabi tutulur. Jüri üyeleri, yapılan sözlü sınavın denetlenebilirliğini sağlamak için gerekli tedbirleri alır.

Sözlü sınavda başarılı olması halinde, adaya ilgili bilim dalında doçentlik unvanı verilir.

Doçentlik sınavına ilişkin esas ve usuller, Üniversitelerarası Kurulun görüşü alınmak suretiyle Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 4- 2547 sayılı Kanununun 25 inci maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“a. Bir üniversite biriminde açık bulunan doçentlik kadrosu, rektörlükçe, isteklilerin başvurması için ilan edilir. Müracaat eden adayların durumlarını incelemek üzere rektör tarafından varsa biri ilgili birim yöneticisi, en az biri de o üniversite dışından olmak üzere üç profesör tespit edilir. Bu profesörler, adaylar hakkında ayrı ayrı mütalaalarını rektöre bildirirler. Rektör, bu mütalaalara dayanarak, üniversite yönetim kurulunun görüşünü aldıktan sonra atamayı yapar.”

“c. Üniversiteler, doçentlik kadrosuna atama için, Yükseköğretim Kurulunun onayını almak suretiyle, münhasıran bilimsel kaliteyi artırmak amacıyla yönelik olarak, bilim disiplinleri arasındaki farklılıkları da göz önünde bulundurarak, objektif ve denetlenebilir nitelikte ek koşullar belirleyebilirler.”

MADDE 5- 2547 sayılı Kanununun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“MADDE 26- a. Profesörlüğe yükseltilerek atamada;

(1) Doçentlik unvanını aldıktan sonra en az beş yıl süreyle, açık bulunan profesörlük kadrosu ile ilgili bilim alanında çalışmış olmak,

(2) Doçentlik unvanını aldıktan sonra, ilgili bilim alanında özgün yayınlar veya çalışmalar yapmış olmak,

gerekir.

Yukarıdaki (2) numaralı bentteki yayınlardan biri, başvuru dosyasında başlıca araştırma eseri olarak belirtilir.

Üniversiteler, profesörlüğe yükseltilecek atama için aranan bu asgari koşulların yanında, Yükseköğretim Kurulunun onayını almak suretiyle, münhasıran bilimsel kaliteyi artırmak amacıyla yönelik olarak, bilim disiplinleri arasındaki farklılıkları da göz önünde bulundurarak, objektif ve denetlenebilir nitelikte ek koşullar belirleyebilirler.

b. Profesörlüğe yükseltilecek atama yapılabilmesi için;

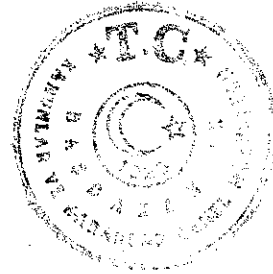
(1) Üniversitelerde veya yüksek teknoloji enstitülerinde atama yapılacak olan profesörlük kadroları, rektörlük tarafından ilan edilir.

(2) Profesörlük kadrosuna başvuran adayların durumlarını ve bilimsel niteliklerini tespit etmek için üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü yönetim kurulunca en az üçü başka üniversitelerden veya yüksek teknoloji enstitülerinden olmak üzere ilan edilen kadronun bilim alanıyla ilgili beş profesör seçilir. Bu profesörler her aday için ayrı ayrı olmak üzere birer rapor yazarlar ve kadroya atanacak birden fazla aday varsa tercihlerini bildirirler. Üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü yönetim kurulunun bu raporları göz önünde tutarak alacağı karar üzerine, rektör atamayı yapar.

c) Profesörlüğe yükseltilecek atanan kişi, bir başka yükseköğretim kurumunda veya bir başka bilim dalında boş bulunan profesörlük kadrosuna, ancak (a) ve (b) fıkralarında belirtilen esas ve usullere uygun olarak atanabilir.”

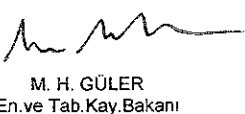
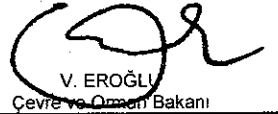
“GEÇİCİ MADDE 55- 24 üncü maddenin değişiklikten önceki hükümleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış olan doçentlik başvuruları ile ilgili olarak uygulanmaya devam olunur.

30 uncu maddede öğretim üyeleri için öngörülen emeklilik yaşı, 1/3/2006 tarihli ve 5467 sayılı, 17/5/2007 tarihli ve 5662 sayılı kanunlar ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra kanunlarla kurulan Devlet üniversitelerinde görev almaları şartıyla yetmişiki yaşın doldurulduğu tarihtir. Bu uygulama, 31 Aralık 2015 tarihine kadar devam eder.”

MADDE 6 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer. Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 C. ÇİÇEK Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	 H. YAZICI Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	 N. EKREN Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	 M. Y. DİN Devlet Bakanı
 M. BAŞESGİOĞLU Devlet Bakanı	 K. TÜZMEN Devlet Bakanı	 N. ÇUBUKÇU Devlet Bakanı	 M. ŞİMŞEK Devlet Bakanı
 M. S. YAZICIOĞLU Devlet Bakanı	 M. A. ŞAHİN Adalet Bakanı	 M. V. GÖNÜL Milli Savunma Bakanı	 B. ATALAY İçişleri Bakanı
 A. BABACAN Dışişleri Bakanı	 K. UNAKITAN Maliye Bakanı	 H. ÇELİK Milli Eğitim Bakanı	 F. N. ÖZAK Bayındırlık ve İskan Bakanı
 R. AKDAĞ Sağlık Bakanı	 B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı	 M. M. EKER Tarım ve Köyşleri Bakanı	 F. ÇELİK Çalışma ve Sos.Güv. Bakanı
 M. Z. ÇAĞLAYAN Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M. H. GÜLER En.ve Tab.Kay.Bakanı	 E. GÜNAY Kültür ve Turizm Bakanı	 V. EROĞLU Çevre ve Orman Bakanı